БУЛГАН АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Булган сумын Засаг даргын Тамгын газрын 2022 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

Аудитын код: БУА-2023/61/НА-СА-ТШЗ

Цахим хуудас: www.audit.mn Булган аймаг 2023 он	Дарга, тэргүүлэх аудитор: Б.Эрдэнэ Утас:70342580 Цахим хаяг: erdeneb@audit.gov.mn Аудитын менежер: Ж.Энхцоодол Утас: 70342716 Цахим хаяг: enhtsoodolj@audit.gov.mn Аудитор: А.Сувдаа Утас: 70342495 Цахим хаяг: suvdaaa@audit.gov.mn

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

АГУУЛГА

1.ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ 3

Асуудлыг онцолсон хэсэг .... **Error! Bookmark not defined.**

2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ 5

3. САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГА 13

4. АУДИТЫН ТАЙЛАН 16

4.1 Ерөнхий зүйл 16

4.3 Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилт 16

4.4 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал 16

4.4.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт 16

4.5 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт 17

4.5.1 Завсрын аудитын талаар 17

4.6 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал 17

5. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ 18

5.1 Төлбөрийн акт 18

1. Анхан шатны баримтгүй 537.0 мянган төгрөгийг зарцуулсан нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.1-т “Анхан шатны баримт нь нягтлан бодох бүртгэл хөтлөх, санхүүгийн тайлан, мэдээллийг үнэн, зөв гаргах үндэслэл болно”, 13.6-д “Анхан шатны баримтын үнэн зөвийг түүнийг үйлдсэн, зөвшөөрсөн, шалгаж хүлээн авсан ажилтан хариуцна”, 13.7-д “Анхан шатны баримтын бүрдэлгүй ажил, гүйлгээг бүртгэх, санхүүгийн тайланд тусгахыг хориглоно” гэж заасныг зөрчсөн, тохиолдсон ба иж бүрэн байх батламж мэдэгдэлтэй нийцэхгүй байна 18

2. Үр дүнгийн урамшууллыг олгохдоо 319.1 төгрөгийг илүү тооцож олгосон, сахилгын шийтгэлтэй гурван албан хаагчдад 538.1 мянган төгрөгийн үр дүнгийн урамшуулал олгосон нь Төсвийн тухай хуулийн 16 дугаар зүйлийн 16.5.1, 16.5.2, Засгийн газрын 2019 оны 5 дугаар тогтоолын 3 дугаар хавсралтын 2.2, 2.7, Монгол Улсын сайд, ЗГХЭГ-ын дарга, Төрийн албаны зөвлөлийн даргын 2019 оны 36/32 дугаар хамтарсан тушаалын хавсралтын 3.11-т заасныг зөрчсөн, нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдэлтэй нийцэхгүй байна. 18

5.2 Албан шаардлага 18

2. Тамгын даргын 2022 оны 12 дугаар сарын 12-ны А/28 тоот тушаалаар комисс томилон тооллогыг хийсэн ч тооллого хийсэн өдрөөс хойших бараа материалын хөдөлгөөнийг тулгахад 3,460.3 мянган төгрөгийн зөрүүтэй нь тооллогыг үнэн зөв хөтлөөгүй нь Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хуулийн 70, 72, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 12 дугаар зүйлийн 12.1-ийг зөрчсөн, тохиолдсон байх батламж мэдэгдэлтэй нийцээгүй. 18

5.3 Зөвлөмж 19

6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ 20

Товчилсон үгийн жагсаалт

УСНББОУС	Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт
АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагын Олон Улсын Стандарт
НББ	Нягтлан бодох бүртгэл

1. ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ

БУЛГАН АЙМГИЙН
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

Анхдагчдын өргөн чөлөө 1-120,
Жаргалант баг, Булган сум, Булган аймаг, 63082
Утас/Факс:7034-2580
E-mail:bulgan@audit.gov.mn

2023.02.24 № 93.

танай______ны №______т

БУЛГАН СУМЫН ЗАСАГ ДАРГЫН
ТАМГЫН ГАЗРЫН ДАРГА
Ч.БАЛДАНДОРЖ ТАНАА

Өөрчлөлтгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу Булган сумын Засаг даргын Тамгын газрын 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Булган сумын Засаг даргын Тамгын газрын 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Асуудлыг онцолсон хэсэг

Булган сумын Засаг даргын Тамгын газрын 1 хөтөлбөр 14 зориулалт арга хэмжээний хүрээнд 1,807.0 сая төгрөгийг зарцуулахаас 1,804.8 сая төгрөгийн гүйцэтгэлтэй байна.

Аймгийн ИТХ-ын XII/17 тоот тогтоолоор "Эмийн цэцэглэн" өрхийн эрүүл мэндийн төв 107.3 сая төгрөгийн барилгын өргөтгөлийг сумын ЗДТГ-т хөрөнгөөр бүртгэхээр шийдвэр гарсан ч өрхийн эмнэлгээс шүүхэд нэхэмжлэх гарган Булган аймаг дахь Захиргааны хэргийн анхан шатны шүүхийн шүүгчийн 158/ШШ2023/0004

дугаар захирамжаар тус хөрөнгийг “Эмийн цэцэглэн” өрхийн эрүүл мэндийн төвд шилжүүлэх эвлэрлийн гэрээ байгуулжээ.

Аудитын гол асуудал

Бидний мэргэжлийн шийдлийн дагуу аудитын гол асуудлууд гэж тайлант үеийн санхүүгийн тайлангийн аудитад хамгийн их нөлөөтэй асуудлуудыг үздэг. Санхүүгийн тайланд хийсэн аудитынхаа хүрээнд эдгээр асуудлуудыг нэгтгэсэн байдлаар авч үзсэн ба дүгнэлтээ гаргахдаа эдгээр асуудлуудад тус бүрчлэн дүгнэлт гаргаагүй болно.

Бусад мэдээлэл

Удирдлага бусад мэдээлэлтэй холбоотой үүрэг хариуцлагыг хүлээнэ.

Санхүүгийн тайланд өгсөн бидний дүгнэлт бусад мэдээллийг хамраагүй ба үүнд ямар нэг төрлийн баталгаажуулах дүгнэлт гаргаагүй болно.

Удирдлага болон Засаглах эрх бүхий этгээдүүдийн санхүүгийн тайланд хүлээх үүрэг, хариуцлага

Удирдлага санхүүгийн тайланг Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Санхүүгийн тайлагналын олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт гэдэг нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гаргах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА,
ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР Б.ЭРДЭНЭ

D:/bichighereg/2023A4toot

2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

/төгрөгөөр/

Дансны код	Балансын үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	**ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН**	**44,823,653.99**	**39,196,828.99**
31	**МӨНГӨН ХӨРӨНГӨ**	-	300,000.00
312	**Банкинд байгаа бэлэн мөнгө**	-	300,000.00
3121	**Төгрөг**	-	300,000.00
31213	Арилжааны банк дахь харилцах	-	300,000.00
33	**АВЛАГА**	-	3,000,000.00
335	**Бусад авлага**	-	3,000,000.00
3351	Байгууллагаас авах авлага	-	3,000,000.00
35	**БАРАА МАТЕРИАЛ**	37,269,888.99	35,896,828.99
351	**Түүхий эд материал**	3,271,500.00	3,271,500.00
35110	Тусгай зориулалттай материал	3,271,500.00	3,271,500.00
354	**Хангамжийн материал**	33,998,388.99	32,625,328.99
35410	Бичиг хэргийн материал	3,107,845.00	3,246,345.00
35420	Аж ахуйн материал	10,179,300.00	6,803,150.00
35430	Сэлбэг хэрэгсэл	10,534,685.00	12,079,085.00
35440	Түлш, шатах тослох материал	374,939.99	129.99
35450	Барилгын засварын материал	2,387,859.00	2,477,859.00
35470	Бусад хангамжийн материал	7,413,760.00	8,018,760.00
36	**НӨӨЦИЙН БАРАА**	7,553,765.00	-
36300	Тэжээлийн нөөц	7,553,765.00	-
2	**ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН**	**3,225,982,413.61**	**3,457,636,598.48**
39	**ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ**	3,225,982,413.61	3,457,636,598.48
392	**Биет хөрөнгө**	2,748,264,681.65	2,980,500,116.62
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	2,634,705,664.83	2,998,499,639.83
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	(349,342,146.38)	(460,164,408.50)
39203	Авто-тээврийн хэрэгсэл	59,994,800.00	59,994,800.00
39204	Хуримтлагдсан элэгдэл	(17,798,696.47)	(23,860,416.45)
39205	Машин тоног төхөөрөмж (компьютер)	111,966,593.75	140,333,793.75
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	(51,044,614.58)	(67,164,354.60)
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	106,391,402.00	103,840,647.00
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	(35,989,216.21)	(50,762,408.84)
39209	Зам, гүүрийн байгууламж	104,207,690.80	104,207,690.80
39210	Хуримтлагдсан элэгдэл	(43,766,931.12)	(50,835,389.37)
39214	Бусад үндсэн хөрөнгө	258,023,530.86	283,023,530.86
39215	Хуримтлагдсан элэгдэл	(29,083,395.83)	(56,613,007.86)
393	**Биет бус хөрөнгө**	477,717,731.96	477,136,481.86
39301	Програм хангамж	4,650,000.00	4,650,000.00
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	(1,397,500.04)	(1,978,750.14)
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	474,465,232.00	474,465,232.00
3	**НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II**	**3,270,806,067.60**	**3,496,833,427.47**
4	**НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР**	**4,470,820.34**	**4,470,820.34**
41	**БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР**	4,470,820.34	4,470,820.34
413	**Өглөг**	4,470,820.34	4,470,820.34
4136	**Бусад өглөг**	4,470,820.34	4,470,820.34
41361	Байгууллагад төлөх өглөг	4,470,820.34	4,470,820.34
5	**ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН**	**3,266,335,247.26**	**3,492,362,607.13**
51	**Засгийн газрын хувь оролцоо**	3,266,335,247.26	3,492,362,607.13
511	Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	603,075,965.08	603,075,965.08
512	**Хуримтлагдсан үр дүн**	2,401,645,128.03	2,627,672,487.90
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	2,401,645,128.03	2,401,645,128.03
51220	Тайлант үеийн үр дүн	-	226,027,359.87

51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	261,614,154.15	261,614,154.15
6	**ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V**	**3,270,806,067.60**	**3,496,833,427.47**

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

/төгрөгөөр/

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
1	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)**	**1,342,186,939.00**	**2,105,074,807.38**
12	**ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО**	**239,585,655.00**	**320,206,545.38**
120	**Нийтлэг татварын бус орлого**	239,585,655.00	320,206,545.38
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	239,585,655.00	20,206,545.38
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	25,816,226.00	-
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	-	20,206,545.38
120005	Түрээсийн орлого		
120017	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого- Үндсэн хөрөнгө	213,769,429.00	300,000,000.00
13	**ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО**	**1,102,601,284.00**	**1,784,868,262.00**
1311	**Нэмэлт санхүүжилтийн орлого**	228,774,384.00	681,030,462.00
131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	205,945,984.00	-
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	477,400.00	681,030,462.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	22,351,000.00	-
1320	**Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих**	873,826,900.00	1,103,837,800.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	873,826,900.00	1,103,837,800.00
2	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН**	**1,244,521,215.85**	**1,877,262,218.62**
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	**1,244,521,215.85**	**1,776,283,402.62**
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	1,147,183,192.89	1,690,702,605.52
2101	**Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил**	457,224,348.30	479,717,852.30
210101	Үндсэн цалин	316,882,682.68	324,119,992.57
210102	Нэмэгдэл	-	63,873,834.13
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	4,665,090.64	17,900,566.60
210104	Урамшуулал	-	14,795,741.00
210105	Гэрээт ажлын хөлс	135,676,574.98	59,027,718.00
2102	**Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл**	59,027,876.42	59,721,424.00
210201	Тэтгэврийн даатгал	44,701,972.59	40,845,405.89
210202	Тэтгэмжийн даатгал	3,594,318.76	4,722,027.48
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	2,864,865.85	3,792,209.76
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	708,355.90	943,077.72
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	7,158,363.32	9,418,703.15
2103	**Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал**	152,950,683.66	215,125,717.98
210301	Гэрэл, цахилгаан	17,697,054.66	18,402,183.98
210302	Түлш, халаалт	125,193,337.00	181,254,735.00
210303	Цэвэр, бохир ус	10,060,292.00	15,468,799.00
2104	**Хангамж, бараа материалын зардал**	30,176,263.00	32,880,500.00
210401	Бичиг хэрэг	5,963,077.00	5,259,980.00
210402	Тээвэр, шатахуун	17,945,246.00	18,821,180.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	5,099,940.00	4,247,400.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	-	3,788,390.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	1,168,000.00	763,550.00
2105	**Нормативт зардал**	218,500.00	6,698,100.00

210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	218,500.00	6,698,100.00
2106	**Эд хогшил, урсгал засварын зардал**	26,095,870.00	30,052,400.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	-	1,430,000.00
210602	Тавилга	50,000.00	-
210604	Урсгал засвар	26,045,870.00	28,622,400.00
2107	**Томилолт, зочны зардал**	3,000,000.00	5,364,628.00
210702	Дотоод албан томилолт	3,000,000.00	5,364,628.00
2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж**	87,171,852.00	625,745,897.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	84,098,429.00	624,613,050.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	238,600.00	238,600.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	214,148.00	222,247.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	77,000.00	22,000.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	2,100,000.00	-
210807	Газрын төлбөр	443,675.00	650,000.00
2109	**Бараа үйлчилгээний бусад зардал**	331,317,799.51	235,396,086.24
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	216,465,829.00	50,078,625.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	80,000.00	995,700.00
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	114,771,970.51	184,321,761.24
213	**УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ**	97,338,022.96	85,580,797.10
2132	**Бусад урсгал шилжүүлэг**	48,529,700.00	71,668,832.00
213204	Ажил олгогчоос олгох бусад тэтгэмж, урамшуулал	-	5,000,000.00
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	-	28,390,632.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	29,949,900.00	28,798,200.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	18,579,800.00	9,480,000.00
2134	**Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт**	48,808,322.96	13,911,965.10
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	48,808,322.96	13,911,965.10
22	**ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ**	-	**100,978,816.00**
2200	**Дотоод эх үүсвэрээр**	-	100,978,816.00
223001	Бусад хөрөнгө	-	100,978,816.00
3	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (3)=(1)-(2)**	97,665,723.15	**227,812,588.76**
225	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН**	51,852,792.63	1,785,228.89
225001	Үндсэн хөрөнгө худалдсаны гарз	51,852,792.63	1,785,228.89
4	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ҮР ДҮН (4)=(145-225)**	(51,852,792.63)	(1,785,228.89)
5	**НИЙТ ҮР ДҮН (5)=(3)+(4)**	**45,812,930.52**	**226,027,359.87**

2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

/төгрөгөөр/

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ		
1	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (1)**	**1,128,529,510.00**	**1,805,074,807.38**
12	**ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО**	**25,928,226.00**	**156,186,545.38**
120	**Нийтлэг татварын бус орлого**	25,928,226.00	156,186,545.38
120004	**Төсөв байгууллагын өөрийн орлого**	25,928,226.00	20,206,545.38
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	25,928,226.00	-
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	-	20,206,545.38
120009	Бусад орлого	-	135,980,000.00
13	**ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО**	**1,102,601,284.00**	**1,648,888,262.00**
1311	**Нэмэлт санхүүжилтийн орлого**	228,774,384.00	681,030,462.00

131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	205,945,984.00	-
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	477,400.00	681,030,462.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	22,351,000.00	-
1320	**Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих**	873,826,900.00	967,857,800.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	873,826,900.00	967,857,800.00
2	**НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН (2)**	**1,099,959,510.00**	**1,589,502,016.38**
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	**1,099,959,510.00**	**1,589,502,016.38**
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	**1,003,031,487.04**	**1,500,921,219.28**
2101	**Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил**	452,259,308.38	480,768,549.30
210101	Үндсэн цалин	311,917,642.76	325,182,122.57
210102	Нэмэгдэл	-	63,873,834.13
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	4,665,090.64	17,900,566.60
210104	Урамшуулал	-	14,784,308.00
210105	Гэрээт ажлын хөлс	135,676,574.98	59,027,718.00
2102	**Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл**	59,027,875.00	59,721,424.00
210201	Тэтгэврийн даатгал	44,701,972.59	40,845,405.89
210202	Тэтгэмжийн даатгал	3,594,318.76	4,722,027.48
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	2,864,864.43	3,792,209.76
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	708,355.90	943,077.72
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	7,158,363.32	9,418,703.15
2103	**Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал**	152,147,423.66	215,125,717.98
210301	Гэрэл, цахилгаан	17,697,054.66	18,402,183.98
210302	Түлш, халаалт	124,390,077.00	181,254,735.00
210303	Цэвэр, бохир ус	10,060,292.00	15,468,799.00
2104	**Хангамж, бараа материалын зардал**	21,559,357.00	34,557,240.00
210401	Бичиг хэрэг	6,494,467.00	6,959,080.00
210402	Тээвэр, шатахуун	8,379,000.00	17,319,370.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	5,099,940.00	5,092,400.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	-	4,186,390.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	1,585,950.00	1,000,000.00
2105	**Нормативт зардал**	600,000.00	2,299,100.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	600,000.00	2,299,100.00
2106	**Эд хогшил, урсгал засварын зардал**	30,499,800.00	34,841,950.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	-	1,500,000.00
210604	Урсгал засвар	30,499,800.00	33,341,950.00
2107	**Томилолт, зочны зардал**	3,000,000.00	5,364,628.00
210702	Дотоод албан томилолт	3,000,000.00	5,364,628.00
2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж**	93,049,852.00	598,764,155.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	89,976,429.00	597,631,308.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	238,600.00	238,600.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	214,148.00	222,247.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	77,000.00	22,000.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	2,100,000.00	-
210807	Газрын төлбөр	443,675.00	650,000.00
2109	**Бараа үйлчилгээний бусад зардал**	190,887,871.00	69,478,455.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	189,969,371.00	67,508,555.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	918,500.00	1,969,900.00
213	**УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ**	**96,928,022.96**	**88,580,797.10**
2132	**Бусад урсгал шилжүүлэг**	48,119,700.00	71,668,832.00

213204	Ажил олгогчоос олгох бусад тэтгэмж, урамшуулал	-	5,000,000.00
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	-	28,390,632.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	29,949,900.00	28,798,200.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	18,169,800.00	9,480,000.00
2134	**Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт**	48,808,322.96	16,911,965.10
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	48,808,322.96	16,911,965.10
3	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (3)=(1)-(2)**	**28,570,000.00**	**215,572,791.00**
5	**ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (5)**	**28,570,000.00**	**215,272,791.00**
22	**ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ**	**28,570,000.00**	**215,272,791.00**
2200	**Дотоод эх үүсвэрээр**	28,570,000.00	215,272,791.00
220001	Барилга байгууламж	-	63,793,975.00
222001	Тоног төхөөрөмж	-	28,500,000.00
223001	Бусад хөрөнгө	28,570,000.00	122,978,816.00
6	**ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (6)=(4)-(5)**	**(28,570,000.00)**	**(215,272,791.00)**
7	**САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ**	**-**	**-**
8	**НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (8)=(3)+(6)+(7)**	-	300,000.00
9	**Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл**		-
10	**Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл**	-	300,000.00

2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

/төгрөгөөр/

Код	Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Бусад	Засгийн газрын хувь оролцооны нийт дүн
C01	**2020 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл**	603,075,965.08	274,909,288.68	2,342,537,062.98		3,220,522,316.74
C02	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	-	-	13,295,134.53		13,295,134.53
C03	**Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл**	**603,075,965.08**	**274,909,288.68**	**2,355,832,197.51**	**-**	3,233,817,451.27
C04	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт	-	(13,295,134.53)	-		(13,295,134.53)
C05	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний бууралт	-	-	-		-
C06	Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөөгүй олз, гарз	-	-	-		-
C07	Тайлант үеийн үр дүн	-	-	45,812,930.52		45,812,930.52
C08	**2021 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл**	**603,075,965.08**	**261,614,154.15**	**2,401,645,128.03**	**-**	3,266,335,247.26
D01	**2022 оны 1-р сарын 1-нээрх үлдэгдэл**	**603,075,965.08**	**261,614,154.15**	**2,401,645,128.03**	**-**	3,266,335,247.26
D02	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	-	-	-		-
D03	**Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл**	**603,075,965.08**	**261,614,154.15**	**2,401,645,128.03**	**-**	3,266,335,247.26
D04	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт, бууралт	-	-	-		-
D05	Үндсэн хөрөнгийн өсөлт, бууралт	-	-	-		-
D06	Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөөгүй олз, гарз	-	-	-		-
D07	Гадаад валютын хөрвүүлэлтийн зөрүү	-	-	-		-
D08	Тайлант үеийн үр дүн	-	-	226,027,359.87		226,027,359.87
D09	**2022 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл**	**603,075,965.08**	**261,614,154.15**	**2,627,672,487.90**	**-**	3,492,362,607.13

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

/төгрөгөөр/

Эдийн засгийн ангилал	Үзүүлэлт	Тайлант оны	
		Батлагдсан төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл
1	**Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл**		
2	**НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН**	1,807,019,762.00	1,111,692,005.28
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	1,708,189,762.00	985,213,189.28
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	1,628,152,262.00	917,024,357.28
2101	**Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил**	481,686,100.00	480,768,549.30
210101	Үндсэн цалин	315,235,400.00	325,182,122.57
210102	Нэмэгдэл	75,302,800.00	63,873,834.13
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	18,700,000.00	17,900,566.60
210104	Урамшуулал	2,115,600.00	14,784,308.00
210105	Гэрээт ажлын хөлс	70,332,300.00	59,027,718.00
2102	**Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл**	60,210,800.00	59,721,424.00
210201	Тэтгэврийн даатгал	41,078,100.00	40,845,405.89
210202	Тэтгэмжийн даатгал	4,783,400.00	4,722,027.48
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	3,826,800.00	3,792,209.76
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	956,500.00	943,077.72
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	9,566,000.00	9,418,703.15
2103	**Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал**	215,125,800.00	215,125,717.98
210301	Гэрэл, цахилгаан	18,402,200.00	18,402,183.98
210302	Түлш, халаалт	181,254,800.00	181,254,735.00
210303	Цэвэр, бохир ус	15,468,800.00	15,468,799.00
2104	**Хангамж, бараа материалын зардал**	34,557,240.00	31,799,800.00
210401	Бичиг хэрэг	6,959,800.00	6,899,080.00
210402	Тээвэр, шатахуун	17,597,440.00	14,621,930.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	5,000,000.00	5,092,400.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	4,000,000.00	4,186,390.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	1,000,000.00	1,000,000.00
2105	**Нормативт зардал**	2,300,000.00	2,299,100.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	2,300,000.00	2,299,100.00
2106	**Эд хогшил, урсгал засварын зардал**	63,343,000.00	34,841,950.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	30,000,000.00	1,500,000.00
210604	Урсгал засвар	33,343,000.00	33,341,950.00
2107	**Томилолт, зочны зардал**	6,384,000.00	5,364,628.00
210702	Дотоод албан томилолт	6,384,000.00	5,364,628.00
2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж**	666,852,127.00	45,947,928.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	665,651,327.00	44,815,081.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	238,600.00	238,600.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	224,200.00	222,247.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	88,000.00	22,000.00
210807	Газрын төлбөр	650,000.00	650,000.00
2109	**Бараа үйлчилгээний бусад зардал**	97,693,195.00	41,155,260.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	95,693,195.00	39,185,360.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	2,000,000.00	1,969,900.00
213	**УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ**	80,037,500.00	68,188,832.00
2132	**Бусад урсгал шилжүүлэг**	80,037,500.00	68,188,832.00
213204	Ажил олгогчоос олгох бусад тэтгэмж, урамшуулал	5,000,000.00	5,000,000.00
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	36,759,300.00	28,390,632.00

213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	28,798,200.00	28,798,200.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	9,480,000.00	6,000,000.00
22	**ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ**	**98,830,000.00**	**126,478,816.00**
2200	**Дотоод эх үүсвэрээр**	98,830,000.00	126,478,816.00
222001	Тоног төхөөрөмж	-	28,500,000.00
223001	Бусад хөрөнгө	98,830,000.00	97,978,816.00
	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	988,064,345.38	988,064,345.38
1320	**ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ**	967,857,800.00	967,857,800.00
132001	Орон нутгийн төсвөөс	967,857,800.00	967,857,800.00
120004	**ТӨСӨВТ БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНААС**	20,206,545.38	20,206,545.38
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	20,206,545.38	20,206,545.38
5	**Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл**		**300,000.00**
62	**АЖИЛЛАГСАДЫН ТОО**	42.00	42.00
620001	Удирдах ажилтан	9.00	9.00
620002	Гүйцэтгэх ажилтан	11.00	11.00
620003	Үйлчлэх ажилтан	16.00	16.00
620004	Гэрээт ажилтан	6.00	6.00
65	**ОРОН ТООНЫ МЭДЭЭЛЭЛ**	**42.00**	**42.00**
650001	Төрийн захиргааны албан хаагч (ТЗ)	12.00	12.00
650009	Төрийн үйлчилгээний бусад албан хаагч (ТҮ)	16.00	16.00
650010	Гэрээт ажилтан	6.00	6.00
650011	Улс төрийн албан хаагч (УТ)	8.00	8.00

2.6 Аудит хийсэн нэмэлт төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

/төгрөгөөр/

Дансны код	Үзүүлэлт	Гүйцэтгэл
I	**НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН**	**676,170,837.00**
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	**587,376,862.00**
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	583,896,862.00
2104	**Хангамж, бараа материалын зардал**	2,757,440.00
210401	Бичиг хэрэг	60,000.00
210402	Тээвэр, шатахуун	2,697,440.00
2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж**	552,816,227.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	552,816,227.00
2109	**Бараа үйлчилгээний бусад зардал**	28,323,195.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	28,323,195.00
213	**УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ**	3,480,000.00
2132	**Бусад урсгал шилжүүлэг**	3,480,000.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	3,480,000.00
22	**ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ**	**88,793,975.00**
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	88,793,975.00
220001	Барилга байгууламж	63,793,975.00
223001	Бусад хөрөнгө	25,000,000.00
II	**ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР**	681,030,462.00
1311	**Нэмэлт санхүүжилтийн орлого**	681,030,462.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	681,030,462.00

3. САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГА

3.1 Байгууллага, түүний үйл ажиллагаа

Тайлант онд тус байгууллага “Тамгын газрын эрхэм зорилго нь Засаг даргын бүрэн эрхээ тасралтгүй, хэвийн, үр нөлөөтэй хэрэгжүүлэх нөхцөлийг хангаж,иргэдэд түргэн шуурхай, ил тод нээлттэйгээр төрийн үйлчилгээг хүргэхэд оршино” зорилгын хүрээнд ажилласан байна.

3.2 Байгууллагын гадаад, дотоод орчин

Тус байгууллага нь Засаг захиргаа нутаг дэвсгэрийн тухай хууль, Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Хөдөлмөрийн тухай хууль Нийгмийн даатгалын тухай хууль Татварын тухай хууль Төрийн албаны тухай хууль Шилэн дансны хууль Төрийн болон орон нутгийн тухай хууль Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа ажил үйлчилгээ худалдан авах тухай хууль бусад холбогдох хууль, тогтоол, заавар, журмыг үйл ажиллагаандаа мөрдөж байна.

Тайлант хугацаанд байгууллагын үйл ажиллагаа, санхүү, нягтлан бодох бүртгэлд мөрддөг хууль тогтоомж болон бодлого чиглэлд өөрчлөлт ороогүй байна.

Төсвийн шууд захирагч батлагдсан төсөвт үндэслэн зарлагын гүйлгээнд гарын үсэг зурснаар дотоод хяналтыг хэрэгжүүлж байгаа бол аймгийн төрийн сан холбогдох санхүүгийн баримт материал, гэрээ, гүйцэтгэлийн баримт бичгийг хянаж, зарлагын гүйлгээг хийж байна.

Байгууллагын удирдлагын хэрэгжүүлж буй дотоод хяналтаас төлөвлөлтийн үе шатанд аудитад хамааралтай хяналтыг авч үзэж, гүйцэтгэх үе шатанд хяналтын сорил гүйцэтгэсний үр дүнд дотоод хяналтын үйл ажиллагааны зохион байгуулалт, хэрэгжилт үр нөлөө багатай байна.

3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал

Санхүүгийн тайланг бүх материаллаг зүйлсийн хувьд холбогдох санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн эсэх талаар аудитор дүгнэлтээ илэрхийлснээр санхүүгийн тайлангийн зорилтот хэрэглэгчдийн зүгээс үзүүлэх итгэл үнэмшлийн хэмжээг нэмэгдүүлэхэд санхүүгийн тайлангийн аудитын зорилго оршино.

Булган сумын Засаг даргын Тамгын газрын 2022 оны санхүүгийн тайлан дахь ажил гүйлгээг аккруэл сууриар хөтөлж, нийтлэг зорилготой, үнэн зөв толилуулгын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн байна.

Аймгийн Засаг даргын 2020 оны А/424 тоот захирамжаар баталсан Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичгийг мөрдөн ажиллаж байна.

Тус байгууллагын мөрдөж байгаа Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг нь холбогдох хууль тогтоомж, нягтлан бодох бүртгэлийн стандартад нийцсэн, тус байгууллагын үйл ажиллагааны онцлогт тохирсон байна.

3.4 Нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлого, толилуулгад гарсан өөрчлөлтүүд

Булган сумын Засаг даргын Тамгын газрын 2022 оны санхүүгийн тайланг Сангийн сайдын 2006 оны 388 дугаар тушаалаар баталсан “Төсөвт байгууллагад мөрдөх нягтлан бодох бүртгэлийн дансны заавар”-ын дагуу бэлтгэсэн байна.

Тайлант хугацаанд нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогод өөрчлөлт ороогүй байна.

Тайлант оны жилийн эцсийн санхүүгийн байдлын тайлангаарх нийт хөрөнгийн дүн өмнөх оноос 226,027.4 мянган төгрөгөөр буюу 6.9 хувиар өссөн байна.

Хүснэгт 1. Санхүүгийн байдлын тайлангийн үзүүлэлт

/мянган төгрөгөөр/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өөрчлөлт
Б	1	2	3=2-1
Мөнгөн хөрөнгө	-	300.0	300.0
Авлага	-	3,000.0	3,000.0
Бараа материал	37,269.9	36,364.0	(905.9)
Үндсэн хөрөнгө	3,225,982.4	3,457,169.4	231,187.0
Нийт хөрөнгө	**3,270,806.1**	**3,496,833.4**	**226,027.4**
Өр төлбөр	4,470.8	4,470.8	-
Засгийн газрын хувь оролцоо /Эздийн өмч/	3,266,335.2	3,492,362.6	226,027.4
Өр төлбөр ба цэвэр хөрөнгө/өмчийн дүн	**3,270,806.1**	**3,496,833.4**	**226,027.4**

Дээрх хүснэгтээс харахад, өмнөх оны үзүүлэлтээс нөлөө бүхий өөрчлөлт гарсан үндсэн хөрөнгийн данс байна.

Тус байгууллага 117,761.2 мянган төгрөгийн хөрөнгө бэлтгэн, 300,000.00 мянган төгрөгийн хөрөнгийг шилжүүлэн авч, 3,150.8 мянган төгрөгийн хөрөнгийг акталж, тайланд хугацаанд 184,321.8 мянган төгрөгийн элэгдлийн зардал тооцсоноос нөлөө бүхий өөрчлөлт гарсан байна.

Аймгийн ИТХ-ын XI/08, XII/17 тоот тогтоолоор “Эмийн цэцэглэн” өрхийн эрүүл мэндийн төв 107.3 сая төгрөгийн барилгын өргөтгөлийг сумын ЗДТГ-т хөрөнгөөр бүртгэхээр шийдвэр гарсан ч өрхийн эмнэлгээс шүүхэд нэхэмжлэх гарган Булган аймаг дахь Захиргааны хэргийн анхан шатны шүүхийн шүүгчийн 158/ШШ2023/0004 дугаар захирамжаар тус хөрөнгийг “Эмийн цэцэглэн” өрхийн эрүүл мэндийн төвд шилжүүлэх эвлэрлийн гэрээ байгуулжээ.

Мөн аймгийн ИТХ-ын XII/17 тоот тогтоолоор Эмийн цэцэглэн” өрхийн эрүүл мэндийн төвийн 6337 БУА улсын дугаартай прусс-41 автомашиныг Булган сумын ЗДТГ-т орлого авах шийдвэр гарсан ч ашиглагч байгууллага болох эрүүл мэндийн төвд бүртгэн бүртгэл тайланд тусгасан байна.

3.5 Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1-д заасны дагуу төсвийг төлөвлөх, хэрэгжүүлэх, тайлагнахад эрх бүхий байгууллага, төсвийн захирагч нь тус хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1-д заасан төсвийн зарчмыг мөрдлөг болгож, хэрэгжүүлэх үүрэгтэй.

3.5.1 Төсвийн төлөвлөлт

Тус байгууллагын 2022 оны төсвийн төсөлд зардлыг санхүүжүүлэх эх үүсвэрийг орон нутгийн төсвөөс 960,965.5 мянган төгрөг буюу ЗДТГ 773,990.9 мянган төгрөг, Засаг даргын нөөц хөрөнгө 30,000.0 мянган төгрөг, багийн Засаг дарга 179,912.2 мянган төгрөгийг зарцуулахаар, үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос 22,937.6 мянган төгрөгөөр тооцон төлөвлөж дээд шатны төсвийн захирагчид хүргүүлсэн байна.

Төсвийн төслийн саналаас 135,598.5 мянган төгрөгөөр бууруулж, 848,304.6 /ЗДТГ 640,392.6, Багийн ЗД 177,912.2, ЗД-ын нөөц 30,000.0/ мянган төгрөгөөр баталсан байна.

3.5.2 Төсвийн гүйцэтгэл

Булган сумын ИТХ-ын 2022 оны 07 дугаар сарын 07-ны XI хуралдааны 19 дүгээр тогтоолоор 1,123,537.8 /ЗДТГ 727,133.1, Багийн ЗД 274,224.7, ЗД-ын нөөц 30,000.0/ мянган төгрөг болгон 275,233.2 мянган төгрөг нэмж тодотгосон байна.,

Гүйцэтгэлээр орон нутгийн төсвөөс 967,857.8 мянган төгрөг, үйл ажиллагаанаас 20,206.5 мянган төгрөг, дээд шатны төсвийн захирагчаас 681,030.5 мянган төгрөг нийт 1,807,019.8 мянган төгрөгийн санхүүжилт олгосон байна.

Төсвийн нийт зардлын гүйцэтгэл 1,804,774.8 мянган төгрөг буюу 99.8 хувьтай байгаа нь үндсэн үйл ажиллагааны зардлын төсвийг 2,244.9 мянган төгрөгөөр дутуу байна.

Хүснэгт 2. Хөтөлбөр, арга хэмжээний төлөвлөгөө, гүйцэтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Д/д		Хөтөлбөр, арга хэмжээ	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Зөрүү	Биелэлт
70106		ОН-ын гүйцэтгэх засаглалын удирдлага	1,807,019.76	1,804,774.81	2,244.95	99.9%
1	80101	Үндсэн үйл ажиллагааны зардал	701,710.30	701,827.85	(117.55)	100.0%
2	80106	Баг, хорооны ҮАЗардал	165,306.20	165,306.20	-	100.0%
3	80112	Нийтлэг үйлчилгээ	86,523.10	86,523.10	-	100.0%
4	80205	Мэдээлэл, сурталчилгааны зардал	2,362.50	-	2,362.50	0.0%
5	80802	Ажил олгогчоос олгох тэтгэмж,	32,856.90	32,856.90	-	100.0%
6	80815	Сонгуулийн үр дүнгээр чөлөөлөг	36,759.30	36,759.30	-	100.0%
7	80819	Иргэдэд хүртээх хувь хишиг	589,099.52	589,099.52	-	100.0%
8	80918	Бусад	98,830.00	98,830.00	-	100.0%
9	81102	Орон нутгийн нөөц хөрөнгө	30,000.00	30,000.00	-	100.0%
10	81517	Статистикийн бусад тооллого, с	2,571.94	2,571.94	-	100.0%
11	82207	Хотын доторх ногоон байгууламж	50,000.00	50,000.00	-	100.0%
12	82212	Хур хог хаягдал, орчны бохирдол	1,500.00	1,500.00	-	100.0%
13	82801	Улсын их баяр наадам	5,000.00	5,000.00	-	100.0%
14	83112	Хөтөлбөр төслийн дотоод урсгал	4,500.00	4,500.00	-	100.0%

Батлагдсан төсөв, гүйцэтгэл, түүний хэтрэлт, хэмнэлтийг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр энэ тайлангийн 2.5-д харуулав.

3.5.3 Нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 47 дугаар зүйлийн 47.2-т “нэмэлт төсөв, түүнтэй холбогдсон үйл ажиллагаа нь төсвийн нэгэн адил санхүүгийн болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангийн бүрэлдэхүүн хэсэг байна” гэж заасны дагуу байгууллага нэмэлт санхүүжилтийн тайлан гаргах үүрэгтэй.

Нэмэлт санхүүжилтийн дансаар 681,030.5 мянган төгрөгийн санхүүжилт авч 676,170.8 мянган төгрөгийн гүйцэтгэлтэй байна.

Нэмэлт төсвийн тайланг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр энэ тайлангийн 2.6-д харуулав.

4. АУДИТЫН ТАЙЛАН

4.1 Ерөнхий зүйл

Төрийн аудитын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.1-д “Төрийн аудитын байгууллага аудитын дүнд үндэслэн дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргана.” гэж заасны дагуу Булган сумын Засаг даргын Тамгын газрын 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайланг танилцуулж байна.

Аудитын тайланд аудит хийгдэх байгууллага, түүний орчин, аудитад хамааралтай дотоод хяналт, нягтлан бодох бүртгэл, санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал, аудитаар илрүүлсэн буруу илэрхийлэл, түүнийг шийдвэрлэсэн байдал, дараагийн аудитаар анхаарах асуудал болон аудиторын дүгнэлт, дүгнэлтийн үндэслэлийг хураангуйлан толилуулав. Мөн байгууллагын үйл ажиллагааг сайжруулах өгсөн зөвлөмжүүдийг тусгасан болно.

Аудитыг Булган аймаг дахь Төрийн аудитын газрын аудитор А.Сувдаа гүйцэтгэж, хяналтыг аудитын менежер Ж.Энхцоодол, газрын дарга, тэргүүлэх аудитор Б.Эрдэнэ нар тус тус хэрэгжүүлсэн.

Булган сумын Засаг даргын Тамгын газрын 2022 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Булган аймаг дахь Төрийн аудитын газарт 2023 оны 1 дүгээр сарын 25-ны өдрийн 03/64 дугаар албан бичгээр ирүүлсэн байна.

4.2 Материаллаг байдал

Төлөвлөлтийн болон гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг АДБОУС 2320 дагуу тодорхойлсон бөгөөд материаллаг байдлын суурь үзүүлэлтээр 2022 оны батлагдсан төсвийг сонгож, материаллаг буруу илэрхийллийн эрсдэлийг “Дунд” гэж үнэлсэн.

Төлөвлөлтийн материаллаг байдлыг 2022 оны батлагдсан төсвийн 1,123,537.8 мянган төгрөгөөс 1.5 хувиар буюу 16,853.1 мянган төгрөгөөр тогтоосныг аудитын явцад дахин хянаж шинэчлэн тогтоох шаардлагагүй гэж үзсэн.

4.3 Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилт

Төрийн хэмнэлтийн тухай хууль хэрэгжиж эхэлсэнтэй холбоотойгоор хуулийн хэрэгжилтэд хяналт тавих бодлого, чиглэлийн дагуу ажиллажээ

4.4 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

АДБОУС 4000.16-д нийцлийн аудитыг санхүүгийн тайлангийн аудиттай хослуулан хийх тохиолдолд аудитор аль стандартыг дагаж мөрдөхийг үнэлэх, нийцлийн асуудлын талаарх дүгнэлтийг санхүүгийн тайланд өгөх аудиторын дүгнэлтээс тусад нь салгах хэрэгтэй гэж заасан байна.

4.4.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт

Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйл, Засгийн газрын 2016 оны 29 дүгээр тогтоолоор баталсан “Шилэн дансны цахим хуудсанд тавих мэдээллийн агуулга, нийтлэг стандартыг тогтоох журам”-ын заалтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор www.shilendans.gov.mn цахим хуудсанд холбогдох мэдээллийг оруулсан байх үүрэгтэй.

Таван сая төгрөгөөс дээш үнийн дүн бүхий 49 удаагийн 1,284,246.4 мянган төгрөгийн орлого, 9 удаагийн 839,448.3 мянган төгрөгийн зарлага, худалдан авалтын 815,900.1 мянган төгрөгийн гүйлгээ, 31 удаагийн 48,356.7 мянган төгрөгийн тушаал шийдвэрийг шилэн дансанд мэдээлээгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь:

Шилэн дансны тухай хуулийг хэрэгжүүлж ажиллах, алдааг давтан гаргахгүй байхад анхаарч ажиллах талаар албан шаардлага хүргүүлэхээр шийдвэрлэсэн.

4.4.2 Бусад хууль тогтоомжийн хүрээнд

Хувийн авто машин хэрэглэн 1,145.8 мянган төгрөгийг зарцуулсан нь Хэмнэлтийн тухай хуулийн 6.3-ийг бүрэн хэрэгжүүлж ажиллаагүй.
Шийдвэрлэсэн нь:
Хэмнэлтийн тухай хуулийг бүрэн хэрэгжүүлэх, зөрчлийг давтан гаргахгүй байх, зайлшгүй хувийн автомашин ашиглах тохиолдолд гэрээ байгуулж ажиллах албан шаардлага хүргүүлэхээр шийдвэрлэсэн.

Нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийн түвшинд хэрэгжүүлсэн горим сорилд үндэслэн шилэн дансанд байршуулсан мэдээлэл нь шилэн дансны тухай хууль тогтоомжийн холбогдох заалттай нийцээгүй гэж дүгнэлээ.

4.5 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт

4.5.1 Завсрын аудитын талаар

Завсрын аудит хийгээгүй болно.

4.5.2 Өмнөх аудитын мөрөөр авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээний үр дүн

Өмнөх аудитаар өгсөн албан шаардлага, зөвлөмжийг хэрэгжүүлж ажилласан байна. Зөвлөмжийн биелэлтийг Булган аймаг дахь Төрийн аудитын газарт 2022 оны 11 дүгээр сарын 22-ны өдөр 01/836 дугаар албан бичгээр хүргүүлсэн байна.

Хүснэгт 4 Төлбөрийн акт, албан шаардлага, зөвлөмжийн хэрэгжилт

/мянган төгрөгөөр/

Үзүүлэлт	Өмнөх аудитын үзүүлэлт		Биелэлт		
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Хувь
Акт					
Албан шаардлага	1	1,170.0	1	1,170.0	100
Зөвлөмж					
Нийт дүн	**1**	**1,170.0**	**1**	**1,170.0**	**100**

4.6 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал

Аудитаар өгсөн албан шаардлага, зөвлөмжийн биелэлтэд анхаарах.

5. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ

Аудитаар нийт 8,027.2 мянган төгрөгийн алдаа[1] илэрснийг аудитын явцад залруулаа.

Үүнд: бэлэн мөнгөний орлого, зарлагын тайланг алдаатай илэрхийлсэн, үндсэн хөрөнгийг бараа материалаар бүртгэсэн.

Аудитаар нийт 14,834.7 мянган төгрөгийн зөрчил[2] илэрснээс 1,394.2 мянган төгрөгийн 2 төлбөрийн акт, 13,440.5 мянган төгрөгийн 3 албан шаардлага өглөө.

5.1 Төлбөрийн акт

1. Анхан шатны баримтгүй 537.0 мянган төгрөгийг зарцуулсан нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.1-т "Анхан шатны баримт нь нягтлан бодох бүртгэл хөтлөх, санхүүгийн тайлан, мэдээллийг үнэн, зөв гаргах үндэслэл болно", 13.6-д "Анхан шатны баримтын үнэн зөвийг түүнийг үйлдсэн, зөвшөөрсөн, шалгаж хүлээн авсан ажилтан хариуцна", 13.7-д "Анхан шатны баримтын бүрдэлгүй ажил, гүйлгээг бүртгэх, санхүүгийн тайланд тусгахыг хориглоно" гэж заасныг зөрчсөн, тохиолдсон ба иж бүрэн байх батламж мэдэгдэлтэй нийцэхгүй байна.

2. Үр дүнгийн урамшууллыг олгохдоо 319.1 төгрөгийг илүү тооцож олгосон, сахилгын шийтгэлтэй гурван албан хаагчдад 538.1 мянган төгрөгийн үр дүнгийн урамшуулал олгосон нь Төсвийн тухай хуулийн 16 дугаар зүйлийн 16.5.1, 16.5.2, Засгийн газрын 2019 оны 5 дугаар тогтоолын 3 дугаар хавсралтын 2.2, 2.7, Монгол Улсын сайд, ЗГХЭГ-ын дарга, Төрийн албаны зөвлөлийн даргын 2019 оны 36/32 дугаар хамтарсан тушаалын хавсралтын 3.11-т заасныг зөрчсөн, нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдэлтэй нийцэхгүй байна.

5.2 Албан шаардлага

1.Бэлэн мөнгөөр 5,741.7 мянган төгрөгийн бараа материал худалдан авсан гэх боловч нярав орлого аваагүй, шууд зардлаар бүртгэсэн нь Төсвийн тухай хуулийн 16 дугаар зүйлийн 16.5.1, 16.5.2, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 6.1, Сангийн сайдын 2012 оны 276 дугаар тушаалын 1-р хавсралтын 3.8, 7.5-д заасныг зөрчсөн, иж бүрэн байх батламж мэдэгдэлтэй нийцэхгүй байна.

2. Тамгын даргын 2022 оны 12 дугаар сарын 12-ны А/28 тоот тушаалаар комисс томилон тооллогыг хийсэн ч тооллого хийсэн өдрөөс хойших бараа материалын хөдөлгөөнийг тулгахад 3,460.3 мянган төгрөгийн зөрүүтэй нь тооллогыг үнэн зөв хөтлөөгүй нь Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хуулийн 70, 72, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 12 дугаар зүйлийн 12.1-ийг зөрчсөн, тохиолдсон байх батламж мэдэгдэлтэй нийцээгүй.

3."Булган хотын хавар" урлагийн наадамд идэвхтэй оролцсон албан хаагчдад Засаг даргын 2022 оны 05 дугаар сарын 09-ний Б/46 тоот захирамжаар, Тамгын даргын 2022 оны 05 дугаар сарын 09-ний Б/48 тоот тушаалаар Засгийн газрын 2019 оны 5 дугаар тогтоолын 3 дугаар хавсралтыг үндэслэн 4,238.5 мянган төгрөгийн урамшуулал олгосон нь Төсвийн

[1] Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулах, буруу тусган илэрхийлэх, үүнд, математик үйлдлийн алдаа, НББ-ийн бодлогыг мөрдөхөд гарсан алдаа, бодит байдлыг буруу тайлбарласан /буруу ойлгосон/, хайнга хандсан /мартсан, тэмдэглээгүй орхисон/,

[2] Хүчин төгөлдөр үйлчилж буй хууль тогтоомжид харшлах байгууллага, түүний удирдлага, байгууллагад ажилладаг бусад хувь хүний санаатай болон санамсаргүй үйлдэл, эс үйлдэл.

тухай хуулийн 16 дугаар зүйлийн 16.5.1, 16.5.2, Засгийн газрын 2019 оны 5 дугаар тогтоолын 3 дугаар хавсралтын 1.2.2, 2.1-т заасныг зөрчсөн, тохиолдсон байх болон нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдэлтэй нийцэхгүй байна.

5.3 Зөвлөмж

Аудитаар зөвлөмж өгөөгүй болно.

Дээрх зөвлөмжийн биелэлтийг Төрийн аудитын байгууллагад 2023 оны 06 дугаар сарын 10-ны өдрийн дотор ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ

Санхүүгийн тайлангийн аудитын алдааны нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Алдааны товч утга	Нийт алдаа		Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулсан		Буруу тусган илэрхийлсэн		Үгнээс				Зөвлөмж	
							Залруулсан		Залруулаагүй			
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Хаан банкны 5270437477 дугаар дансны бэлэн мөнгөний орлого зарлагын тайланг үнэн зөв гаргаагүй.	1	7,560.00	0	0	1	7,560.00	1	1,064.00	0	0	0	0
Үндсэн хөрөнгийг бараа материалаар бүртгэсэн	1	467.20			1	467.20	1	467.20	0	0	0	0
Дүн	2	8,027.20	0	0	2	8,027.20	2	8,027.20	0	-	-	-

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Үгнээс									
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		Хариуцлага тооцуулах албан шаардлага		Хууль, хяналтын байгууллагад шилжүүлсэн асуудал	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Албан тушаалтны тоо	Тоо	Дүн
Бэлэн мөнгөний тайланд анхан шатны баримтгүй зарцуулсан	1	537.00	1	537.00								
Бэлэн мөнгөөр бараа материал худалдан авсан гэх боловч нярав орлого аваагүй, шууд зардлаар бүртгэсэн	1	5,741.70			1	5,741.70						
2022 оны 12 дугаар сарын 12-ны А/28 тоот тушаалаар тооллогын комисс томилон тооллогыг хийсэн	1	3,460.28			1	3,460.28						

ч тооллого хийсэн өдрөөс хойших хөдөлгөөнийг тулгахад зөрүүтэй												
Үр дүнгийн урамшууллыг олгохдоо илүү тооцож олгосон, мөн сахилгын шийтгэлтэй албан хаагчдад үр дүнгийн урамшуулал олгосон	1	857.17	1	857.17								
Үр дүнгийн урамшуулал олгохдоо тушаал, шийдвэрийг алдаатай боловсруулж олгосон	1	4,238.54			1	4,238.54						
Дүн	5	14,834.69	2	1,394.17	3	13,440.52	0	-	0	-	0	-

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

/мянган төгрөгөөр/

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Үүнээс					
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилттэй холбоотой зөрчил								
Шилэн дансны нэгдсэн системд шийдвэр болон тендерийн мэдээллийг байршуулаагүй	1	2,987,951.49			1	2,987,951.49		
Дүн	1	2,987,951.49	0	0	1	2,987,951.49	0	0
Бусад хууль тогтоомжтой холбоотой зөрчил								
Албан хэрэгцээнд хувийн авто машин ашигласан	1	1,145.81			1	1,145.81		
Дүн	1	1,145.81	0	0	1	1,145.81	0	0
Нийт дүн	2	2,989,097.30	0	0	2	2,989,097.30	0	0

-oOo-